

BÀI TẬP MÔN NGỮ VĂN 9

***ĐỀ 1:**

Phần I (5 điểm): Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

...- *Quân Thanh sang xâm lấn nước ta, hiện ở Thăng Long, các người đã biết chưa? Trong khoảng vũ trụ, đất nào sao ấy, đều đã phân biệt rõ ràng, phương Nam, phương Bắc chia nhau mà cai trị. Người phương Bắc không phải nòi giống nước ta, bụng dạ ắt khác. Từ đời nhà Hán đến nay, Chúng đã mấy phen cướp bóc nước ta, giết hại nhân dân, vợ vét của cải, người mình không thể chịu nổi, ai cũng muốn đuổi chúng đi. Đời Hán có Trưng Nữ Vương, đời Tống có Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành, đời Nguyên có Trần Hưng Đạo, đời Minh có Lê Thái Tổ, các ngài không nỡ ngồi nhìn chúng làm điều tàn bạo, nên đã thuận lòng người, giấy nghĩa quân, đều chỉ đánh một trận là thắng và đuổi được chúng về phương Bắc. Ở các thời ấy, Bắc, Nam riêng phận, bờ cõi lặng yên, các vua truyền ngôi lâu dài. Từ đời nhà Đinh tới đây, dân ta không đến nỗi khổ như hồi nội thuộc xưa kia. Mọi việc lợi, hại, được, mất ấy đều là chuyện cũ rành rành của các triều đại trước. nay người Thanh lại sang, mưu đồ lấy nước Nam ta đặt làm quận huyện không biết trông gương mấy đời Tống, Nguyên, Minh ngày xưa. Vì vậy ta phải kéo quân ra đánh đuổi chúng. Các người đều là những kẻ có lương tri lương năng, hãy nên cùng ta đồng tâm hiệp lực, để dựng nên công lớn. Chớ có quen theo thói cũ, ăn ở hai lòng, nếu như việc phát giác ra, sẽ bị giết chết ngay tức khắc, không tha một ai chớ bảo là ta không nói trước!...*

Câu 1: Những lời trên Quang Trung nói ở đâu? Đọc đoạn văn này em thấy giống thể loại gì trong văn học cổ?

Câu 2: Nêu nội dung chính của đoạn văn?

Câu 3: Viết đoạn văn khoảng 10 câu theo kiểu quy nạp, trình bày cảm nhận của em về trí tuệ nhạy bén sáng suốt của người anh hùng Quang Trung – Nguyễn Huệ thể hiện trong đoạn trích hồi thứ 14 của tác phẩm “*Hoàng Lê nhất thống chí*”. Trong đoạn văn có sử dụng lời dẫn trực tiếp? (Gạch chân dưới lời dẫn trực tiếp đó.)

Phần II (5 điểm):

Trong đoạn trích “*Kiều ở Lầu Ngưng Bích*” có câu:

“*Tưởng người dưới nguyệt chén đồng*”

Câu 1: Chép chính xác 7 câu thơ tiếp theo để hoàn thành đoạn thơ trên.

Câu 2: Đoạn thơ vừa chép diễn tả tâm trạng của ai với ai?Trật tự diễn tả tâm trạng đó có hợp lí không? Tại sao?

Câu 3:Viết một đoạn văn khoảng 10 câu theo cách lập luận diễn dịch phân tích tâm trạng của nhân vật trữ tình trong đoạn thơ trên. Trong đoạn văn có sử dụng câu bị động (Gạch chân dưới câu bị động đó.)

*** ĐỀ 2:**

Phần I (6 điểm):

Cho đoạn thơ sau:

*Quê hương anh nước mặn đồng chua
Làng tôi nghèo đất cày lên sỏi đá
Anh với tôi đôi người xa lạ
Tự phương trời chẳng hẹn quen nhau*

*Súng bên súng đầu sát bên đầu,
Đêm rét chung chăn thành đôi tri kỉ.
Đồng chí!*

(Trích *Ngữ văn 9*, tập một, NXB Giáo dục)

Câu 1: Hãy xác định thành ngữ được sử dụng trong khổ thơ trên và giải thích ý nghĩa của thành ngữ đó?

Câu 2: Giải nghĩa từ “*tri kỉ*” trong câu thơ “*Đêm rét chung chăn thành đôi tri kỉ*”. Xét theo nguồn gốc từ “*tri kỉ*” thuộc loại từ nào? Giải nghĩa từ “*tri kỉ*”?

Câu 3: Hãy giải thích tại sao câu thơ thứ bảy trong đoạn thơ trên là một câu đặc biệt?

Câu 4: Có ý kiến cho rằng: *Bảy câu thơ đầu của bài thơ “Đồng chí” đã lí giải cơ sở hình thành tình đồng chí, đồng đội của người lính cách mạng thời kì kháng chiến chống Pháp.*

Hãy coi nhận xét trên là câu chủ đề triển khai thành một đoạn văn TPH khoảng 12 câu. Trong đoạn có sử dụng câu cảm thán và lời dẫn trực tiếp. (Gạch chân và chú thích rõ)

Phần II (4 điểm):

Trong đoạn trích “*Kiều ở Lầu Ngưng Bích*” có câu:

“Trông người dưới nguyệt chén đồng”

Câu 1: Chép chính xác 7 câu thơ tiếp theo để hoàn thành đoạn thơ trên.

Câu 2: Theo em trật tự diễn tả tâm trạng nhớ thương của Thúy Kiều trong đoạn thơ trên có hợp lí không? Tại sao?

Câu 3: Đoạn thơ em vừa chép ở trên đã cho ta thấy tâm lòng thủy chung, hiếu thảo, vị tha của Thúy Kiều. Bằng một đoạn văn khoảng 2/3 trang giấy thi, hãy trình bày suy nghĩ của em về lòng hiếu thảo của con cái đối với ông bà, cha mẹ.

*** ĐỀ 3:**

Phần I (6,0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện yêu cầu ở phía dưới.

*Từ hồi về thành phố
quen ánh điện, cửa gương
vàng trắng đi qua ngõ
như người dung qua đường*

(Trích SGK *Ngữ văn 9 – tập một*)

Câu 1. Đoạn thơ trên được trích trong bài thơ nào? Hãy cho biết hoàn cảnh ra đời của bài thơ.

Câu 2. Giải nghĩa từ “*người dung*”. Khi viết “*vàng trắng đi qua ngõ – như người dung qua đường*”, tác giả đã sử dụng biện pháp nghệ thuật gì? Cho biết tác dụng của biện pháp nghệ thuật này trong việc thể hiện nội dung câu thơ.

Câu 3. Vì sao, đối với nhà thơ, *vàng trắng* đã từng là *tri kỉ* nhưng bây giờ *trắng* lại trở thành *người dung*?

Câu 4. Viết một đoạn văn khoảng 12 câu mô hình quy nạp nêu cảm nhận của em về tình cảm của nhà thơ với *vàng trắng* được thể hiện qua khổ thơ trên. Trong đoạn văn có sử dụng cách dẫn trực tiếp và một câu cảm thán. (gạch chân chú thích rõ cách dẫn trực tiếp và câu cảm thán đó).

Phần II (4 điểm)

Dưới đây là một đoạn văn được trích trong tác phẩm “Lặng lẽ Sa Pa” của nhà văn Nguyễn Thành Long:

“Đôi với cháu, thật là đột ngột, không ngờ lại là như thế. Chú lái máy bay có nhắc đến bố cháu, ôm cháu mà lắc “Thế là một – hòa nhé!”. Chưa hòa đâu bác ạ. Nhưng từ hôm ấy cháu sống thật hạnh phúc. Ồ, bác vẽ cháu đấy ư? Không, không, đừng vẽ cháu! Để cháu giới thiệu với bác những người khác đáng cho bác vẽ hơn.”

(Lặng lẽ Sa Pa – Nguyễn Thành Long)

Câu 1. Đoạn trích trên là lời của nhân vật anh thanh niên. Anh đang nói với ai, nói trong hoàn cảnh nào?

Câu 2. Xét về mục đích nói câu “Không, không, đừng vẽ cháu!” thuộc kiểu câu nào? Câu văn đó giúp em hiểu gì về nhân vật anh thanh niên?

Câu 3. Dựa vào hiểu biết của em về tác phẩm “Lặng lẽ Sa Pa”, hãy cho biết: những người mà nhân vật anh thanh niên cho là đáng vẽ hơn là những ai? Vì đâu mà nhân vật anh thanh niên lại dám chắc họ đáng vẽ hơn mình?

Câu 4. Anh thanh niên trong truyện ngắn «Lặng lẽ Sa Pa» đã vượt lên cuộc sống khó khăn, gian khổ bởi anh có lí tưởng sống cao đẹp, bởi anh là người sống có trách nhiệm. Từ hình ảnh nhân vật anh thanh niên cùng với những hiểu biết xã hội, em hãy viết một đoạn văn khoảng nửa trang giấy thi trình bày suy nghĩ mình về vai trò, ý nghĩa của lối sống có trách nhiệm đối với giới trẻ ngày nay.

***ĐỀ 4:**

Phần I (7 điểm) Cho đoạn văn sau:

Cây lược ngà ấy chưa chải được mái tóc của con, nhưng nó gỡ rối được phần nào tâm trạng của anh. Những đêm nhớ con, anh ít nhớ đến nỗi hối hận đánh con, nhớ con, anh lấy cây lược ra ngắm nghía rồi mài lên tóc cho cây lược thêm bóng, thêm mượt. Có cây lược, anh lại càng mong gặp lại con. Nhưng rồi một chuyện không may xảy ra. Một ngày cuối năm năm mươi tám – năm đó ta chưa vỡ trang – trong một trận càn lớn của quân Mĩ – ngụy, anh Sáu bị hi sinh. Anh bị viên đạn của máy bay Mĩ bắn vào ngực. Trong giờ phút cuối cùng, không còn đủ sức trăng trối lại điều gì, hình như chỉ có tình cha con là không thể chết được, anh đưa tay vào túi, móc cây lược, đưa cho tôi và nhìn tôi một hồi lâu. Tôi không đủ lời lẽ để tả lại cái nhìn nhìn ấy, chỉ biết rằng, cho đến bây giờ, thỉnh thoảng tôi cứ nhớ lại đôi mắt của anh.

(Nguyễn Quang Sáng, Chiếc lược ngà)

Câu 1. Giới thiệu ngắn gọn về nhân vật “tôi” trong đoạn văn trên. Vì sao tác giả lại chọn nhân vật ấy làm ngôi kể cho truyện ngắn này?

Câu 2. Vì sao cây lược ngà lại có thể “gỡ rối được phần nào tâm trạng” của anh Sáu?

Câu 3. Một bạn học sinh viết: “Trong truyện ngắn *Chiếc lược ngà* của nhà văn Nguyễn Quang Sáng không chỉ thể hiện tình cảm của người cha dành cho con mà còn cho thấy tình yêu cha thấm thiết của đứa con thơ ngây”.

a. Chép lại câu văn sau khi đã sửa lỗi ngữ pháp. Nếu coi câu văn em vừa sửa là câu chủ đề của một đoạn văn thì đề tài của đoạn văn đó là gì?

b. Viết tiếp câu chủ đề khoảng 12 câu văn nữa để hoàn thành đoạn văn theo cách lập luận diễn dịch, trong đoạn văn có sử dụng thành phần khởi ngữ và thành phần biệt lập cảm thán. Chỉ rõ thành phần khởi ngữ và thành phần biệt lập cảm thán.

Phần II (3 điểm) Cho đoạn văn sau:

“Sách là kho tàng quý báu cất giữ di sản tinh thần nhân loại, cũng có thể nói đó là những cột mốc trên con đường tiến hóa học thuật của nhân loại. Nếu chúng ta mong tiến lên từ văn hóa, học thuật của giai đoạn này, thì nhất định phải lấy thành quả nhân loại đã đạt được trong quá khứ làm điểm xuất phát. Nếu xóa bỏ hết các thành quả nhân loại đã đạt được trong quá khứ, thì chưa biết chừng chúng ta đã lùi điểm xuất phát về đến mấy trăm năm, thậm chí mấy nghìn năm trước. Lúc đó dù có tiến lên cũng chỉ là đi giạt lùi, làm kẻ lạc hậu.”

Câu 1. Đoạn văn trên được trích từ văn bản nào? của tác giả nào?

Câu 2. Nêu nội dung chính của đoạn văn trên?

Câu 3. Hãy viết một đoạn văn (khoảng nửa trang giấy thi) trình bày suy nghĩ của em về văn hóa đọc sách của giới trẻ hiện nay.

*** ĐỀ 5:**

Phần I (6 điểm): Trong bài thơ “Ánh trăng” Nguyễn Duy viết:

Ngửa mặt lên nhìn mặt

Trăng cứ tròn vành vạnh

có cái gì rung rung

kể chi người vô tình

như là đồng là bể

ánh trăng im phăng phắc

như là sông là rừng

đủ cho ta giạt mình.

Câu 1: Em hãy trình bày hoàn cảnh ra đời của bài thơ?

Câu 2: Giải thích nghĩa của hai từ “*mặt*” trong câu thơ thứ nhất. Từ “*mặt*” nào được dùng theo nghĩa chuyển? Nghĩa chuyển đó được hình thành theo phương thức nào?

Câu 3: Trong bài thơ, các hình ảnh “*đồng*”, “*sông*”, “*bể*”, “*rừng*” đã được nói đến trong một khổ thơ khác. Hãy chép chính xác khổ thơ đó. Theo em các hình ảnh “*đồng*”, “*sông*”, “*bể*”, “*rừng*” ở khổ thơ này về ý nghĩa có gì khác so với hai khổ thơ trên?

Câu 4: Em hãy viết một đoạn văn theo phép lập luận tổng hợp- phân tích- tổng hợp (khoảng 10 đến 12 câu) cảm nhận về nỗi niềm xúc động và suy nghĩ sâu sắc của nhà thơ được thể hiện qua hai khổ thơ trên. Trong đoạn văn có sử dụng câu có thành phần biệt lập cảm thán và câu có thành phần khởi ngữ. (Gạch chân và chỉ rõ dưới thành phần biệt lập cảm thán và thành phần khởi ngữ)

Phần II (4 điểm) Cho đoạn trích sau:

“Anh hạ giọng, nửa tâm sự, nửa đọc lại một điều rõ ràng đã ngẫm nghĩ nhiều:

- Hồi chưa vào nghề, những đêm bầu trời đen kịt, nhìn kĩ mới thấy một ngôi sao xa, cháu cũng nghĩ ngay ngôi sao kia lẻ loi một mình. Bây giờ làm nghề này cháu không nghĩ như vậy nữa. Và, khi ta làm việc, ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được? hướng chi công việc của cháu gắn liền với việc của bao anh em, đồng chí dưới kia. Công việc của cháu gian khổ thế đấy, chứ cất nó đi, cháu buồn đến chết mất.”

Câu 1: Đoạn trích trên thuộc tác phẩm nào? Tác giả là ai? Nêu hoàn cảnh sáng tác của tác phẩm?

Câu 2: Một trong những yếu tố góp phần làm nên thành công của một tác phẩm là nghệ thuật xây dựng tình huống truyện. Hãy nêu tình huống truyện của tác phẩm trên. Việc xây dựng tình huống truyện như vậy có tác dụng gì?

Câu 3: Nhân vật anh thanh niên trong tác phẩm em vừa kể trên khiến người đọc ấn tượng bởi phong cách sống đẹp. Từ đó em có suy nghĩ gì về phong cách sống của tuổi trẻ Thủ đô hôm nay? Hãy trình bày bằng một đoạn văn khoảng 2/3 trang giấy thi.